

การเปลี่ยนแปลงประเทศไทย

องค์การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้

ประเวศ วะสี

ปัญหาใหญ่ของประเทศและของโลกก็คือ เราอยู่ในประเทศเดียวกันและโลกเดียวกันแต่รู้ไม่เท่ากันการรู้ไม่เท่ากันนำไปสู่ปัญหามากมายประการ ซึ่งต่อไปสู่ความขัดแย้งและความรุนแรง การทำให้คนรู้ทั่วถึง ทัดเทียม เท่าทัน จึงเป็นจุดเปลี่ยนประเทศไทย และจุดเปลี่ยน โลก ระบบการศึกษาอย่างที่มีไม่สามารถสร้างการรู้อย่างทั่วถึง ทัดเทียม เท่าทันได้ เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยสามารถทำหน้าที่ตรงนี้ได้ แต่ขณะนี้การสื่อสารที่มีทั้งหมดยังถูกใช้ไปในทางผิดๆ ด้วยอิทธิพลของเงิน ฉะนั้นจึงควรมีองค์การสื่อสารของรัฐที่เป็นอิสระและมีสมรรถนะสูง เพื่อการเรียนรู้ของคนทั้งมวล หรือ อสร.

ประเทศของเราตกอยู่ในความหมักหมมของอำนาจ และความไม่รู้หรืออวิชชา คนทั้งหลายยังขาดวัฒนธรรมการเรียนรู้ ขาดการรับรู้ความจริง การใช้เหตุผลและมีวิจารณญาณ ถูกล้างสมองได้ง่ายจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการปลูกบั่นทางการเมือง ตกเป็นเหยื่อของการบริโภครความขัดแย้งแตกแยกและรุนแรง การสื่อสารที่ดีจะพาสังคมออกจากอำนาจของอวิชชา องค์การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ควรจะมีวัตถุประสงค์อย่างน้อยดังต่อไปนี้

๑. สร้างจิตสำนึกใหม่ ให้คนไทยทั้งมวลเกิดสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของตนเอง และเปิดศักยภาพแห่งการสร้างสรรค์ให้เต็มที่

๒. สร้างวัฒนธรรมการอ่าน คนไทยอ่านน้อย ในเรื่องที่ซับซ้อนถ้าไม่อ่านจะไม่เข้าใจ เมื่อไม่เข้าใจก็ไม่สามารถเผชิญกับความซับซ้อนได้ ทำให้สังคมติดขัดและวิกฤตขึ้นเรื่อย ต้องสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้ได้

๓. ส่งเสริมการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำ สังคมไทยเป็นสังคมอำนาจมีโครงสร้างสัมพันธ์ทางตั้งสังคมทางตั้งจะมีการเรียนรู้มีน้อยแต่มีพฤติกรรมทางลบมาก จะขัดแย้งและรุนแรงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปเป็นสังคมทางราบ คือมีการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำด้วยความสมัครใจ ในทุกพื้นที่ในทุกองค์กร และในทุกเรื่อง เกิดความเป็นประชาสังคม ความเป็นประชาสังคมจะทำให้เศรษฐกิจดี การเมืองดี และศีลธรรมดี การสื่อสารต้องส่งเสริมการเกิดขึ้นแห่งประชาสังคม

๔. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนนำไปสู่ความขัดแย้งทั่วแผ่นดิน และทำให้เกิดการเมืองที่เข้ามาคิรวบอำนาจรัฐรวมศูนย์ต้องกระจายอำนาจไปสู่ชุมชนท้องถิ่นโดยทั่วถึง ถ้าภายใน ๑๐ ปี ชุมชนต้องถิ่นเข้มแข็งทุกทางประเทศไทยจะพ้นวิกฤต กิจกรรมทุกชนิดจึงควรไปส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสื่อสาร

๕. ส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การคิดด้วยเหตุผลและมีวิจารณญาณ ทุกวันมีข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นเต็มโลก เป็นขยะเสียก็มาก การสื่อสารต้องช่วยให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ตามความเป็นจริง กระตุ้นให้คิดด้วยเหตุผล ให้แยกแยะได้ว่าอะไรจริงอะไรไม่จริง อะไรมีประโยชน์อะไรไม่มีประโยชน์อะไรมีโทษอย่างไร ประชากรที่มีวิจารณ์ญาณ เป็นประชากรที่มีคุณภาพสูง คุณภาพของประชากรเป็นทุนที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ การสื่อสารต้องส่งเสริมการมีคุณภาพของประชากรโดยรวดเร็วควรมีรายการที่เชื่อมต่อให้ทุกบ้านและทุกชั้นเรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทุกวัน

๖. สร้างและส่งความรู้เพื่อการใช้งาน (Working Knowledge) ความรู้จำเป็นแก่ชีวิตตั้งแต่ครรภ์มารดาจนถึงเชิงตะกอน ควรสำรวจความต้องการการใช้ความรู้เพื่อชีวิตและงานของคนกลุ่มต่างๆ และส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้ที่ถูกต้องและมีประโยชน์ ทุกวันนี้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่สับสนมากถึงประโยชน์และโทษของสิ่งต่างๆ เพราะการมุ่งโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อธุรกิจการค้า และเพราะการขาดความสามารถทางวิชาการของนักวิชาการ มหาวิทยาลัยต่างๆ ควรจะตั้งศูนย์ความรู้เพื่อสังคม เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์ให้ได้ความรู้ที่แม่นยำและเหมาะแก่การใช้ประโยชน์ของประชาชนและประชาชนเข้าถึงได้ง่าย

๗. ส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน นักเรียนทุกคนควรจะได้มีโอกาสเรียนรู้จาก “ครูดี” ครูดีจะก่อให้เกิดความบันเทิงใจและความสนุกในการเรียนรู้ แต่ขณะนี้เป็นไปได้ที่นักเรียนในทุกห้องเรียนทั่วประเทศจะมีโอกาสได้เจอครูที่สอนเก่ง แต่เป็นไปได้โดยเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นไปได้ที่จะแสวงหาครูที่สอนเก่งในวิชาต่างๆ และใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสื่อไปสู่ทุกห้องเรียนที่ต้องการเรียนวิชานั้นๆ ให้ทั้งนักเรียนและครูได้ดูฟังพร้อมกัน แล้วนำไปปฎิบัติกันต่อไป เป็นการพัฒนาทั้งครูและนักเรียนไปพร้อมกัน

๘. การสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเมือง การเมืองที่ค่อยพัฒนานำไปสู่ความขัดแย้งและความรุนแรง การเมืองค่อยพัฒนาเพราะอยู่ในภพภูมิของอำนาจ ผลประโยชน์ความไม่รู้ จึงต้องมีการยกระดับไปสู่ภพภูมิใหม่แห่งการใช้ความรู้และเหตุผล ควรจัดให้กลุ่มที่มีความเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตนให้ประชาชนรับรู้ทั่วประเทศ เมื่อเริ่มต้นกลุ่มเหล่านี้อาจจะมีวาทกรรมแบบเดิมๆ คือขาดฐานข้อมูลความรู้และขาดการใช้เหตุผล ควรมีสุนัขข้อมูลความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องคอยให้ข้อมูลแก่ผู้รับชมรับฟังพร้อมทั้งแสดงวิพากษ์ด้วยเหตุผล ในที่สุดสังคมผู้รับชมรับฟังจะเข้ามากำกับให้นักการเมืองใช้ข้อมูลหลักฐานความรู้และการคิดอย่างมีเหตุผล พัฒนาการเมืองจะเกิดขึ้นเมื่อสาธารณะที่มีความรู้และเหตุผลเข้ามากำกับให้นักการเมืองใช้ความรู้และเหตุผล

๙. สร้างสื่อเพื่อการเรียนรู้ อสร. ควรส่งเสริมให้มีการสร้างสื่อดีๆ ทุกรูปแบบเพื่อการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ นิทาน การ์ตูน มัลติมีเดีย ซอฟต์แวร์ต่างๆ เพื่อส่งต่อไปให้ประชาชนทุกรูปแบบต่างๆ

๑๐. สื่อสุนทรียธรรมและจิตตปัญญาศึกษา อสร. ควรสื่อสารศิลปวัฒนธรรมและความดีงามต่างๆ ไปสู่ประชาชนโดยกว้างขวาง ด้วยวิธีการที่ไม่น่าเบื่อและในทำนองเดียวกันส่งเสริมให้มีการรู้

จิตของตัวเองแล้วเกิดปัญญา ที่เรียกว่าจิตตปัญญาศึกษาซึ่งมีแนวทางอันหลากหลายน่าสนใจและ
สนุก สนุกตรียธรรมและจิตตปัญญาศึกษา จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformation)
ทั้งในระดับบุคคล องค์กร และสังคม

ที่ยกตัวอย่างมาทั้ง ๑๐ เรื่อง เป็นเรื่องที่ต้องการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้สามารถทำได้ และจะ
เป็นจุดเปลี่ยนประเทศไทย ไม่เป็นการยากเลยที่รัฐบาลจะออกกฎหมายจัดตั้งองค์การสื่อสารเพื่อ
การเรียนรู้ที่เป็นอิสระและมีงบประมาณพอเพียงและคล่องตัว ถ้าหากใช้เงินสักปีละ ๑๐,๐๐๐ ล้าน
บาท ก็นับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับการใช้เงินไปมากมาย แต่ไม่ได้ประโยชน์คุ้มค่าเท่าการสื่อสารเพื่อ
การเรียนรู้ของคนทั้งชาติ

ข้อสำคัญต้องมีกลุ่มคนที่มีจิตสำนึกสูง มีฉันทะวิริยะอย่างแรงกล้าที่จะส่งเสริมการเรียนรู้
ของคนทั้งมวล เข้าใจเรื่องความรู้ การเรียนรู้ การสื่อสารและการจัดการ ขอให้คนที่เป็นกัลยาณมิตร
เช่นนี้ก่อตัวกันขึ้น ทำแผนองค์การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ และยกร่างพระราชบัญญัติจัดตั้ง โดยทำ
เป็นกระบวนการสาธารณะแล้วเชื่อมต่อกับทางการเมือง ผมเชื่อว่าไม่มีวิญญูชนคนใดจะไม่ต้องการ
ให้เรื่องดีๆ เช่นนี้เกิดขึ้น ขอแต่เพียงให้ทำเป็นและจัดการเป็น.-
